

**ЗАКОН**  
**О ПОТВРЂИВАЊУ ПРОТОКОЛА О**  
**СПРЕЧАВАЊУ ЗАГАЂЕЊА ВОДА**  
**ПРОУЗРОКОВАНОГ ПЛОВИДБОМ УЗ ОКВИРНИ**  
**СПОРАЗУМ О СЛИВУ РЕКЕ САВЕ**

**Члан 1.**

Потврђује се Протокол о спречавању загађења вода проузрокованог пловидбом уз Оквирни споразум о сливу реке Саве сачињен у Београду 1. јуна 2009. године у оригиналу на енглеском језику.

**Члан 2.**

Текст Протокола о спречавању загађења вода проузрокованог пловидбом уз Оквирни споразум о сливу реке Саве, у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

**PROTOCOL  
ON PREVENTION OF THE WATER POLLUTION CAUSED BY  
NAVIGATION TO THE FRAMEWORK AGREEMENT ON THE SAVA  
RIVER BASIN**

Bosnia and Herzegovina, the Republic of Croatia, the Republic of Serbia and the Republic of Slovenia (hereinafter: Parties),

Pursuant to the provisions referred to in Article 30, Paragraph 1 of the Framework Agreement on the Sava River Basin, done at Kranjska Gora, on December 3rd 2002 (hereinafter: FASRB),

Considering that the Recommendations on technical requirements applicable to inland navigation vessels agreed at the European level, European Code for Inland Waterways (CEVNI), and the European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways (ADN) represent a set of guiding regulations with important role in controlling water pollution by inland navigation vessels,

Believing that, even if the water pollution caused by inland water transport is of minor significance, the further improvement of its environmental performance would contribute to achieving the environmental and nature-protection objectives in using inland waterways, Have agreed as follows:

**PART I**

**GENERAL PROVISIONS**

**Article 1**

**DEFINITIONS**

1. The terms defined in Article 1 of the FASRB shall have the same meaning for the purpose of this Protocol except as otherwise specified.

2. For the purpose of this Protocol:

a) "FASRB" means the Framework Agreement on the Sava River Basin, done at Kranjska Gora, Slovenia, on 3rd December 2002, including amendments stipulated within the Agreement on Amendments to the Framework Agreement on the Sava River Basin and Protocol on Navigation Regime to the Framework Agreement on the Sava River Basin, done at Ljubljana on 2nd April 2004;

b) "Sava Commission" means the International Sava River Basin Commission established by Article 15 of the FASRB;

c) "vessel" means any inland waterway craft intend for navigation, including small craft and ferry-boats, as well as floating equipment;

d) "floating establishment" means any floating installation that is permanently moored, anchored or laid on the river bed, e.g. landing-places, accommodation-establishment, restaurants, repair-shops, warehouses, pontoon bridges, floating hangars, watermills;

e) "waste occurring on board" means substances or articles, of which the person in charge disposes or of which he intends or is required to dispose including waste resulting from the operation of the vessel and cargo-related waste;

f) "waste resulting from the operation of the vessel" means waste and waste water generated on board as a result of the operation and maintenance of the vessel; it includes oily and greasy waste and other waste occurring during the operation of the vessel;

g) "oily and greasy waste" means waste oil, bilge water and other oily and greasy waste such as waste grease, used filters, used rags, containers and packaging for such waste;

h) "waste oil" means used oil or other non-reusable oil from engines, gears and hydraulic equipment;

i) "bilge water" means oily water from the engine-room bilges, peak, cofferdams or side compartments;

j) "waste grease" means used grease collected from run-off from greasers, bearings and greasing facilities and other non-reusable grease;

k) "household waste water" means waste water from galleys, messes, bathrooms, toilets and laundries and other human waste water;

l) "household refuse" means on-board organic and inorganic household waste and food remains, which do not, however, contain components of the other types of waste;

m) "sludge" means residues occurring on board the vessel during the operation of an on-board waste water treatment plant;

n) "slops" mean mixtures of cargo residues with swilling-out water, rust or mud, whether or not suitable for pumping;

o) "other special waste" means waste occurring during the operation of the vessel other than oily and greasy waste and other than the waste defined from (k) to (n) above;

p) "cargo-related waste" means waste and waste water occurring on board the vessel and derived from the cargo, including cargo residues exempt cargo remnants;

q) "cargo remnants" mean liquid cargo remaining in the cargo tanks or in the pipes after unloading when a stripping system in accordance with the European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways (ADN)

has not been used, and dry cargo remaining in the holds after unloading before manual or mechanical sweepers or suction facilities are used;

r) "cargo residues" mean liquid cargo which cannot be discharged from tanks or pipes using the stripping system and dry cargo which cannot be removed from the hold by the use of manual or mechanical sweepers or suction facilities;

s) "swept hold" means hold from which the cargo has been removed using means of cleaning such as manual or mechanical sweepers, but without the use of suction or washing apparatus and containing only cargo residues;

t) "stripped tank" means tank from which cargo remnants have been removed using a stripping system in accordance with ADN and containing only cargo residues;

u) "vacuum-cleaned hold" means a hold from which cargo remnants have been removed using a suction technique and containing considerably fewer cargo residues than a swept hold;

v) "swilled-out hold or tank" means a hold or tank which following swilling-out is suitable for any category of cargo;

w) "discharge of remnants" means removal of cargo remnants from the holds and from the tanks and pipes using suitable means (e.g. manual or motorized sweepers, suction facility, stripping system) enabling the standard of "swept" or

“vacuumed” clean for the hold or “stripped” clean for the cargo tank to be achieved along with the removal of handling residues, packaging and means of stowage;

x) “swilling-out” means removal of cargo residues from swept or vacuumed holds using steam or water;

y) “swilling-out water” means water from the swilling-out of swept or vacuumed holds or stripped tanks; it also includes ballast water or rainwater from these holds or tanks;

z) “reception facility” means a vessel or a facility on land certified by the competent authorities for the collection of waste occurring on board;

aa) “oil” means petroleum in any form, including crude oil, fuel oil, sludge, oil refuse and refined products;

bb) “hazardous substances” mean substances with adverse extraordinary impacts on the water, water regime and water eco-system and which are toxic, carcinogenic, mutagenic, teratogenic, bio-accumulative or possess other hazardous characteristics, especially when they are persistent;

cc) “navigation-related accident” means accidents involving exceptional occurrence as collision, running aground, disaster or other external force, which has the result of mechanical damage of a vessel and thereafter discharge, pouring out or dumping of hazardous substances into the waterway.

## **Article 2**

### **SCOPE OF APPLICATION**

1. This Protocol shall be applied on the Sava River from the rkm 0 to the town of Brežice, Slovenia, on the Kolubara River from the rkm 0 to the rkm 5, on the River Drina from the rkm 0 to the rkm 15, on the Bosna River from the rkm 0 to the rkm 5, on the Vrbas River from the rkm 0 to the rkm 3, on the Una River from the rkm 0 to the rkm 15, on the Kupa River from the rkm 0 to the rkm 5, as well as to their port areas, shelters and loading and unloading stations.

2. The newly built vessels and vessels, which shall be starting the process of reconstruction and modernisation after entering into force of this Protocol, shall be equipped with capacities and means for storage of waste in order to collect and deliver it to the reception facilities.

3. All other vessels shall be properly equipped with capacities and means for storage of waste in order to collect and deliver it to the reception facilities, during the period of eight years after entering into force of this Protocol.

## **PART II**

### **PREVENTION, CONTROL AND REDUCTION OF POLLUTION FROM VESSELS**

#### **Article 3**

##### **BASIC OBLIGATION**

1. The Parties shall take all necessary measures to effectively prevent, control and reduce pollution from vessels in navigation and shall execute necessary measures for adequate

pollution response, using the polluter pays principle whenever possible.

2. The Parties shall establish a sufficiently dense network of reception facilities on the waterway specified in Article 2 paragraph 1 of this Protocol, and accordingly coordinate all relating activities.

## Article 4

### PREVENTION OF POLLUTION

1. The discharge, pouring out or dumping from vessels and floating establishments, into the waterway as specified in Article 2, paragraph 1 of this Protocol, of articles or substances, including oil that may cause water pollution or create obstacles or hazards for navigation shall be prohibited.

2. The boatmaster, crew members or other persons on board shall exercise every care required by the circumstances in order to avoid pollution of the waterway and to restrict the amount of waste occurring on board to the minimum, as well as to avoid, as far as possible, any mixing of the various categories of waste.

3. In the event of discharge, pouring out, or dumping referred to in paragraph 1 of this Article or a threat of discharge, pouring out, or dumping, the boatmaster shall notify the nearest competent authority without delay, indicating the position, quantity and substances of the discharge as precisely as possible. Any vessel that has caused pollution or has detected an incident of pollution of the water of the Sava River Basin, shall immediately by all means notify the competent response authorities and the vessels that are in the vicinity of the spill area.

4. The boatmaster of a vessel shall report on any observed water pollution to the competent authorities.

5. Waste occurring on board shall be collected and delivered, in accordance with the national legislation, to the reception facilities in ports or other points designated for reception of waste occurring on board.

6. The boatmaster shall keep and regularly update the Used Oil Log, and shall present it to the competent authorities upon request.

7. The discharge into the water of oily and greasy waste shall be prohibited. Bilge water shall be delivered to the reception facilities. It shall be possible to seal the closing valve on the pipeline for direct discharge of the bilge water in the closed position.

8. Discharge into the waterway of water from a separation plant for the bilge water on the vessels, whose operation is certified by the competent authorities, shall be exempt from the prohibition specified in paragraph 7 of this Article if the maximum content of oil residues after separation is consistently and without prior dilution in accordance with national requirements, but in any case less than 5 mg/l.

9. It shall be forbidden to dispose or discharge parts of cargo or cargo-related waste from vessels into the waterway.

10. The prohibition specified in paragraph 9 shall not apply to swilling-out water with cargo residues from substances, which are explicitly allowed to be discharged into the waterway in accordance with national regulations.

11. All household refuse generated on a vessel shall be collected and, when possible, after sorting to paper, glass, other recyclable materials and other refuse, delivered to the reception facilities.

12. It shall be prohibited to burn household refuse, sludge, slops and special waste on board.

13. Discharge of household waste water shall be forbidden for:

a) cabin passenger vessels with more than 50 berths, effective from 3 years after entering into force of this Protocol. The boatmaster shall keep and regularly update the Sanitary Water Log and shall present it to the competent authorities upon request.

b) passenger vessels, certified (permitted) for carrying more than 50 passengers, effective from 8 years after entering into force of this Protocol.

14. The prohibition specified in paragraph 13 of this Article shall not apply to passenger vessels, which have certified waste water treatment plants with limit values and control values complied with values given in Annex to this Protocol.

15. The boatmaster of a vessel transporting hazardous substances shall notify the competent authorities of the Party involved. The Party in question may organize an escort for the vessel on the territory under its jurisdiction.

#### **Article 5**

### **TECHNICAL REQUIREMENTS FOR THE EQUIPMENT OF PORT FACILITIES AND OTHER RECEPTION STATIONS**

1. The Parties shall take all necessary steps to equip the ports open for international traffic with required reception facilities within five years as of entry into force of this Protocol and, thereof, inform the Sava Commission of the location of the reception facilities on their respective territories.

2. Reception facilities shall be equipped with flanges on the pipeline for the reception of the bilge and household waste water in accordance with European Standard EN 1305 and EN 1306 and with containers for the reception of waste oil, waste grease and household refuse.

3. A list of reception facilities shall be drafted and regularly updated by the Sava Commission.

#### **Article 6**

### **SPILL RESPONSE**

1. All necessary measures for spill removal shall be used to contain the spill and remove the spilled substances from the water.

2. For successful control of spills, the competent authorities of each Party shall develop and implement a set of best available techniques and other measures, in order to identify the structure of special and contracted technical facilities, required for the response to spills, as well as the structure of the spill response organization and, thereof, inform the Sava Commission.

#### **Article 7**

### **IMPLEMENTATION OF PROVISIONS ON PREVENTION, CONTROL AND REDUCTION OF WATER POLLUTION FROM SHIPPING**

1. The Parties shall designate competent authorities and assign them appropriate powers and responsibilities with regard to fulfilment of the requirements for the prevention of water pollution from shipping.

2. The competent authorities shall control the observation of the provisions of this Protocol on the waterway set out in Article 2 of this Protocol under their jurisdiction.

3. The competent authorities shall in particular:

a) ensure the availability of best available techniques for pollution prevention and best available technologies for control of water pollution resulting from shipping,

b) establish, rationally locate and maintain the reception facilities network,

c) establish special port services for management of the reception facilities, for management of the reception of waste from vessels, with the obligation of containing and displacement of waste occurring on board,

d) ensure immediate notification of pollution, especially transboundary, by means of effective communication networks, and take effective emergency response measures, and

e) inform other Parties on vessels and boatmasters with severe violations of regulations or with frequent violations.

### **Article 8**

#### **MONITORING OF WATER QUALITY AND ENFORCEMENT**

1. Regular monitoring of water quality shall be performed by national monitoring authorities.

The Sava Commission shall establish and maintain an information system on water quality as part of the Sava River Information System.

2. Regular monitoring of port areas shall be performed by the competent authorities.

3. Surveillance monitoring and incident monitoring shall be performed by national surveillance authorities.

4. The competent authorities of the Parties shall, within the areas under their jurisdiction, take all necessary measures of inspection, to ensure that all prescriptions and requirements for the prevention of pollution from vessels are complied with.

5. The competent authorities shall in particular:

a) inspect vessels or floating establishments in order to determine causes and situations of a discharge or loss of cargo, waste or waste water that is harmful to human health or river ecosystem,

b) administer measures for elimination of violation of established rules for handling of cargo, waste or waste water that is harmful to human health or river ecosystem,

c) initiate proceedings for prosecution of violations of the applicable rules and standards, in compliance with the laws of the territory on which the violation occurred, and

d) immediately forbid further navigation or allow limited navigation in order to minimize adverse effects on environment for vessels presenting danger to the environment in compliance with this Protocol and national regulation.

### **Article 9**

#### **TRANSBOUNDARY COOPERATION TO PREVENT AND CONTROL POLLUTION FROM VESSELS**

1. The Parties shall cooperate in the reduction of water pollution from shipping in cases of mutual interest.

2. The Parties, by means of the Sava Commission, shall develop a program of joint action to prevent water pollution from shipping, and establish a mutual information system.

3. When a competent authority becomes aware of a threat of transboundary pollution of the water in the Sava River Basin, it shall immediately notify all competent authorities of the

Parties downstream of the location, quantity and substances of pollution, using all means of communication including the shipping radio network for early warning of the pollution in progress.

4. In case of navigation-related accidents with the result of discharge, pouring out or dumping of substances from vessels or floating establishments with transboundary impact or with the possibility of transboundary impact, a joint body shall on site establish causes and circumstances of the navigation-related accident, impact on the environment and possible polluting effects on parts of the waterway. The joint body shall consist of one member of the Party on whose territory the navigation-related accident occurred, and member or members of the Party or Parties whose territories are affected by the impact.

### **PART III**

## **INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS**

### **Article 10**

#### **DESIGNATED AUTHORITIES AND FOCAL POINTS**

1. Each Party shall designate the competent authority/authorities which shall be responsible for implementation of this Protocol and nominate its Focal Point for official communication in implementation of this Protocol on its behalf.

2. Each Party shall, no later than the date of the entry into force of this Protocol, notify the Sava Commission of the competent authority/authorities and name and address of its Focal Point. Each Party shall forthwith notify the Sava Commission of any changes in competent authority/authorities and name and address of its Focal Point.

3. The Sava Commission shall forthwith inform the Parties of the notifications received under paragraph 2 of this Article.

### **Article 11**

#### **MEETING OF THE PARTIES**

Meeting of the Parties as stipulated under Article 14 of the FASRB shall also serve as the Meeting of the Parties to this Protocol.

### **Article 12**

#### **INTERNATIONAL SAVA RIVER BASIN COMMISSION**

The Sava Commission shall exercise its functions defined in the FASRB, *mutatis mutandis*, also for the implementation of this Protocol.

### **Article 13**

#### **SECRETARIAT**

The Secretariat defined in Article 18 of the FASRB shall exercise its functions defined by the FASRB, *mutatis mutandis*, also for the implementation of this Protocol.

### **Article 14**

#### **MONITORING IMPLEMENTATION OF THE PROTOCOL**

The Methodology of Permanent Monitoring of implementation of the FASRB as stipulated under Article 21 of the FASRB shall also apply to the monitoring of the implementation of this Protocol.



**Article 15**

GUIDELINES FOR IMPLEMENTATION

The Parties shall cooperate in developing guidelines for the implementation of this Protocol. Such guidelines shall be adopted by the Meeting of the Parties.

**PART IV**

**FINAL PROVISIONS**

**Article 16**

DISPUTE SETTLEMENT

Any dispute arising between two or more Parties regarding the interpretation or implementation of this Protocol shall be settled in accordance with the procedure set by the FASRB.

**Article 17**

RELATIONSHIP OF THE PROTOCOL WITH THE FASRB

Except as otherwise provided for in this Protocol, the provisions of the FASRB relating to its Protocols shall apply to this Protocol.

**Article 18**

OTHER AGREEMENTS

1. Nothing in this Protocol shall affect the rights and obligations of a Party arising from any agreement being in force on the date on which this Protocol enters into force.

2. For the implementation of this Protocol the Parties may enter into bilateral or multilateral agreements or arrangements, which shall not contradict to this Protocol.

**Article 19**

RESERVATIONS

No reservation may be made to this Protocol.

**Article 20**

DURATION AND ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall be concluded for an indefinite period of time.

2. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval.

3. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited as soon as possible with the Depositary. The Depositary shall notify the Parties of the date of the deposit of each instrument of ratification, acceptance or approval.

4. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit of the fourth instrument of ratification, acceptance or approval. The Depositary shall notify the Parties of the date of entry into force of this Protocol.

**Article 21**

AMENDMENTS, WITHDRAWAL AND TERMINATION

1. The provisions of the FASRB related to amendments and withdrawal shall apply to this Protocol.

2. This Protocol may be terminated by mutual agreement of all Parties.

3. The Protocol shall terminate in case of the termination of the FASRB.

**Article 22**

INTERNATIONAL BORDERS

Establishing and marking of interstate borders among the Parties shall not be affected by any provision of this Protocol or its implementation.

**Article 23**

DEPOSITARY

1. The Government of the Republic of Slovenia shall be the Depositary of this Protocol.

2. The Depositary shall, upon entry into force of this Protocol, ensure its registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Belgrade, on 1<sup>st</sup> June 2009 in four originals in English language, one to be retained

by each Party.

FOR BOSNIA AND HERZEGOVINA

FOR THE REPUBLIC OF CROATIA

FOR THE REPUBLIC OF SERBIA

FOR THE REPUBLIC OF SLOVENIA

**ANNEX****Limit and control values****for Waste Water Treatment Plants onboard Passenger Vessels**

The Waste Water Treatment Plants onboard Passenger Vessels shall minimally comply with the following requirements:

1. During the Type Approval in accordance with the EN 12566-3:2006, the following limit values shall comply with:

<b>PARAMETER</b>	<b>OXYGEN CONCENTRATION</b>	<b>SAMPLE</b>
Biochemical Oxygen Demand (BOD <sub>5</sub> ) in accordance with ISO N5815-1 from 2003	20 mg/l	24-h-Average Sample
	25 mg/l	Qualified Sample
Chemical Oxygen Demand (COD) in accordance with ISO N6060 from 1986	100 mg/l	24-h-Average Sample
	125 mg/l	Qualified Sample

2. During operation, the following control values shall comply with:

<b>PARAMETER</b>	<b>OXYGEN CONCENTRATION</b>	<b>SAMPLE</b>
Biochemical Oxygen Demand (BOD <sub>5</sub> ) in accordance with ISO N5815-1 from 2003	25 mg/l	Qualified Sample
Chemical Oxygen Demand (COD) in accordance with ISO N6060 from 1986	125 mg/l	Qualified Sample
	150 mg/l	Random Sample

It is necessary to observe values in the Qualified Sample procedure.

3. The Qualified Sample is one mix from not less than five Random Samples with the same volume, performed in the timeframe of one hour and with the time interval of not less than two minutes.

4. Competent Authorities can use equivalent procedures.

5. Mechanical and chemical processes with use of the means for halogenisation and chlorination are not allowed.

6. It is necessary to take adequate measures for storage and orderly disposal of the sludge from onboard waste water treatment plants.

**ПРОТОКОЛ О СПРЕЧАВАЊУ ЗАГАЂЕЊА ВОДА  
ПРОУЗРОКОВАНОГ ПЛОВИДБОМ УЗ ОКВИРНИ СПОРАЗУМ О  
СЛИВУ РЕКЕ САВЕ**

Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Република Србија и Република Словенија и (у даљем тексту: Стране)

У складу са одредбама члана 30. став 1 Оквирног споразума о сливу реке Саве, закљученог у Крањској Гори 3. децембра 2002. године (у даљем тексту: FASRB),

С обзиром да Препоруке о техничким захтевима који се примењују на пловила за унутрашњу пловидбу, усаглашене на европском нивоу, Европски кодекс о унутрашњим пловним путевима (CEVNI) и Европски споразум о међународном превозу опасне робе унутрашњим пловним путевима (ADN) представљају скуп водећих прописа са значајном улогом у контролисању загађивања вода пловилима унутрашње пловидбе,

Верујући да би, без обзира што је загађивање вода проузроковано унутрашњим воденим саобраћајем мањег значаја, даље унапређење његових еколошких перформанси допринело остварењу циљева заштите животне средине и заштите природе у коришћењу унутрашњих пловних путева,

споразумеле су се како следи:

**ДЕО I**

**ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

**ДЕФИНИЦИЈЕ**

**Члан 1.**

1. Појмови дефинисани у члану 1. FASRB имаће исто значење за сврхе овог протокола, осим ако није другачије назначено.
2. За сврхе овог протокола:
  - а) "FASRB" је Оквирни споразум о сливу реке Саве, сачињен у Крањској гори, Словенија, 3. децембра 2002. године, укључујући измене садржане у Споразуму о изменама Оквирног споразума о сливу реке Саве и Протокола о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу реке Саве, сачињен у Љубљани 2. априла 2004;
  - б) "Савска комисија" је "Међународна комисија за слив реке Саве" образована на основу члана 15. FASRB;
  - в) "пловило" је свака пловна конструкција намењена за унутрашњу пловидбу, укључујући мала пловила, скеле, као и пловећу опрему;
  - г) "плутајући објекат" је свака пловна конструкција која је стално привезана, усидрена или положена на речно дно, нпр. пристани, стамбене јединице, ресторани, радионице, складишта, понтонски мостови, хангари, воденице;
  - д) "отпад који настаје на пловилу и пловним постројењима" су материје или предмети које одговорно лице испоручи, има намеру или обавезу да испоручи као отпад, укључујући отпад који настаје од рада пловила и отпад од товара;
  - ђ) "отпад који настаје од рада пловила" су отпад и отпадна вода који настају од рада пловила и његовог одржавања, укључујући зауљене и замашћене материје и други отпад који настаје у току рада пловила;

е) "зауљене и замашћене материје" су отпадна уља, каљужна вода и друге зауљене и замашћене материје, употребљени филтери, крпе и посуде и паковања за ове материје;

ж) "отпадна уља" су искоришћена уља од мотора, мењача и хидрауличне опреме;

з) "каљужна вода" је вода помешана са уљем исцурела из стројарнице, привремених брана и из простора дуплог трупа пловила;

и) "отпадна маст" је искоришћена маст са мазалица, из лежајева и друге опреме, као и друге неупотребљиве масти;

ј) "санитарне отпадне воде" су воде из кухиње, трпезарије, купатила, клозета, перионица и друге од људи отпадне воде;

к) "комунални отпад" је органски и неоргански отпад од људи, од остатака хране који не садржи друге врсте отпада;

л) "муљ" је остатак од употребе постројења за пречишћавање отпадних вода на пловилу;

љ) "талог" је течна мешавина преосталих остатака товара која не може бити уклоњен из резервоара или цеговода испуштањем, дренажањем или стругањем; у ширем смислу мешавина преосталог товара и вода од испирања млазом, од рђе и другог, која је некад погодна за црпљење, а некад не;

м) "други посебни отпад" је отпад који настаје за време рада пловила осим зауљених и замашћених материја и другог отпада наведених у тач. к) до п);

н) "отпад од терета" је отпад и отпадна вода на пловилу од товара, укључујући исталожене остатке осим остатке товара;

о) "остаји терета" је течни део товара који остаје у резервоарима или у цевима после истовара, када није коришћен систем стругања, у складу са Споразумом о превозу опасног терета на европским унутрашњим пловним путевима (ADN) и суви отпад који преостаје у товарном простору после истовара, а пре чишћења ручним или механичким сакупљачима или усисавањем;

п) "исталожени (преостали) остаји" је течни отпад који се не може испустити из резервоара или цеви стругањем, и чврст терет који се не може одстранити из товарног простора ручно, машински или усисавањем;

р) "товарни простор очишћен купљењем" је товарни простор у којем је товар одстрањен ручним или механичким метлама или четкама али без употребе усисивача или апарата за прање, и која садржи само исталожене остатке;

с) "резервоар очишћен стругањем" је резервоар из кога су остаји товара уклоњени коришћењем система за стругање у складу са ADN и где су преостали само исталожени остаји;

т) "товарни простор очишћен усисавањем" је товарни простор из кога су остаји товара уклоњени коришћењем система за усисавање и где су преостали исталожени остаји знатно мањи од оних код чишћења купљењем;

ћ) "млазом воде очишћени товарни простор или резервоар" је товарни простор или резервоар који је после чишћења млазом воде погодан за било коју категорију товара;

у) "испуштање остатака" је испуштање остатака товара из товарног простора и резервоара и цеви, коришћењем пригодне методе (нпр. ручне или механичке сакупљаче, усисаваче, стругаче), што омогућава постизање стандарда за "купљене" или "усисане" товарне просторе или "стругане" резервоаре, као и оне при одстрањивању при руковању са исталоженим материјама, при паковању и начину складиштења;

ф) "чишћење млазом воде" је одстрањивање преосталих остатака товара из купљењем или усисавањем очишћеног товарног простора, коришћењем паре или воде;

х) "отпадна вода од млазом очишћеног товарног простора" је вода која је коришћена за чишћење купљењем или усисавањем већ очишћеног товарног простора или струганих резервоара, укључујући воду од баласта и кишницу из ових товарних простора или резервоара;

ц) "пријемна станица" је пловило или постројење на копну одређено од надлежног органа за пријем отпадних материја које настају на пловилу;

ч) "уље" је нафта у било ком облику, укључујући сирову нафту, муљ, остатке уља и прерађене производе;

џ) "опасне материје" јесу токсичне, канцерогене, мутагене, тератогене, биоакумулативне супстанце, нарочито када су постојане или поседује опасне карактеристике, посебно ако су перзистентне;

ш) "акцидент у вези са пловидбом": изузетне појаве као што су судар, насукавање, катастрофа или друга спољна сила, који проузрокују механичко оштећење пловила и накнадно испуштање, изливање или депоновање опасних материја у пловни пут.

## ОБИМ ПРИМЕНЕ

### Члан 2.

1. Овај протокол примењиваће се на реци Сави од 0 речног километра до града Брежица у Словенији, на реци Колубари од 0 речног километра до 5 речног километра, на реци Дрини од 0 речног километра до 15 речног километра, на реци Босни од 0 речног километра до 5 речног километра, на реци Врбас од 0 речног километра до 3 речног километра, на реци Уни од 0 речног километра до 15 речног километра, на реци Купи од 0 речног километра до 5 речног километра, као и у њиховим лучким подручјима, склоништима, станицама за утовар и истовар.
2. Новоизграђена пловила и пловила на којима ће бити започет процес реконструкције и модернизације након ступања овог протокола на снагу, биће опремљена капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог пријемним објектима.
3. Сва остала пловила биће уредно опремљена капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог пријемним објектима током периода од осам година након ступања овог протокола на снагу.

**ДЕО II**  
**СПРЕЧАВАЊЕ, КОНТРОЛА И СМАЊЕЊЕ ЗАГАЂЕЊА ОД**  
**ПЛОВИЛА**

**ОСНОВНА ОБАВЕЗА**

**Члан 3.**

1. Стране ће предузети све неопходне мере да ефективно спрече, контролишу и смање загађење од пловила у пловидби и реализоваће неопходне мере за адекватно реаговање на загађење, примењујући начело загађивач плаћа увек када је то могуће.
2. Стране ће успоставити довољно густу мрежу пријемних објеката на пловном путу из члана 2. став 1. овог протокола и на одговарајући начин ће координирати све активности у вези са тим.

**СПРЕЧАВАЊЕ ЗАГАЂЕЊА**

**Члан 4.**

1. Забрањено је испуштање, изливање или депоновање предмета или материја, укључујући и деривате уља који могу да проузрокују загађење воде или створе препреке или опасности за пловидбу, из пловила и плутајућих објеката у пловни пут из члана 2. став 1. овог протокола.
2. Заповедник пловила, чланови посаде и друга лица на пловилу у свему ће водити рачуна, зависно од околности, да избегну загађење пловног пута и да количину отпада који настаје на објекту сведу на најмању могућу меру, као и да у највећој могућој мери избегну евентуално мешање разних категорија отпада.
3. У случају испуштања, изливања или депоновања из става 1. овог члана, односно опасности од испуштања, изливања или депоновања, заповедник пловила ће без одлагања обавестити најближи надлежни орган и што прецизније могуће назначити положај, количину и материје које су испуштене. Свако пловило које је проузроковало загађење или открило случај загађења на водама слива реке Саве, одмах ће свим средствима обавестити органе надлежне за поступање по истом, као и пловила која се налазе у близини места изливања.
4. Заповедник пловила ће обавестити надлежне органе о сваком примећеном загађењу воде.
5. Отпад који настаје на пловном објекту биће сакупљен и предат у складу са националним законодавством пријемним станицама у лукама или на другим местима предвиђеним за пријем отпада који настаје на пловном објекту.
6. Заповедник пловила ће водити и редовно ажурирати Књигу коришћеног уља и на захтев исту дати надлежним органима на увид.
7. Забрањено је испуштање уљног или масног отпада у воду. Каљужна вода предаје се пријемним објектима. Постојаће могућност пломбирања затварача на цевоводу за непосредно испуштање каљужне воде, у затвореном положају.
8. Испуштање воде у пловни пут из сепарационог постројења за каљужну воду, које се налази на пловилу и чије су функционисање атестирали надлежни органи, изузеће се од забране из става 7. овог члана, ако је максимални садржај резидуа уља након сепарације доследно и без претходног разблаживања у складу са националних захтевима, а у сваком случају мањи од 5 мг/л.

9. Забрањено је депоновање или испуштање делова товара или отпада у вези са товаром из пловила у пловни пут.
10. Забрана из става 9. неће се односити на воду за испирање са остацима терета од материја чије је испуштање у пловни пут изричито дозвољено националном регулативом.
11. Сво кућно смеће које настаје на пловилу прикупљаће се и, када је то могуће, након сортирања у папир, стакло, друге материјале који се могу рециклирати и остали отпад, предаваће се пријемним објектима.
12. Забрањено је спаљивање кућног смећа, муља, талога и посебног отпада на пловном објекту.
13. Испуштање кућне отпадне воде забрањено је за:
  - пловила за превоз путника са више од 50 кабина, и то након три године од ступања овог протокола на снагу. Капетан пловила ће водити и редовно ажурирати Књигу санитарне воде и исту на захтев дати надлежним органима на увид.
  - путничка пловила, атестирана (са дозволом) за превоз више од 50 путника, и то након осам година од ступања овог протокола на снагу.
14. Забрана из става 13. овог члана неће се односити на путничка пловила која поседују атестирана постројења за пречишћавање отпадних вода са граничним вредностима и контролним вредностима, које су у складу са вредностима датим у Анексу овог протокола.
15. Капетан пловила које транспортује опасан терет у обавези је да обавести надлежне органе одговарајуће Стране. Страна у питању може организовати пратњу за пловило на територији која је у њеној надлежности.

#### ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ ЗА ОПРЕМУ ЛУЧКИХ ОБЈЕКТА И ДРУГИХ ПРИЈЕМНИХ СТАНИЦА

##### Члан 5.

1. Стране ће предузети све неопходне кораке да опреме луке отворене за међународни саобраћај са неопходним пријемним објектима у року од пет година од ступања овог протокола на снагу и обавестити Савску комисију о локацијама пријемних објеката на својим територијама.
2. Пријемни објекти биће опремљени прирубницама на цевоводу за преузимање потпалубне воде и кућне отпадне воде у складу са европским стандардом EN 1305 и EN 1306 и судовима за пријем отпадног уља, отпадне масти и комуналног отпада.
3. Савска комисија ће сачинити и редовно ажурирати списак пријемних станица.

#### МЕРЕ У СЛУЧАЈУ ИЗЛИВАЊА

##### Члан 6.

1. У случају изливања, примењују се све неопходне мере за ограничавање простирања и уклањање изливених материја из воде.
2. За успешну контролу изливених материја, надлежни органи сваке Стране ће претходно израдити и применити скуп најбољих доступних техника и других мера, у циљу утврђивања структуре посебних и уговорно ангажованих техничких средстава која су потребна за реговање на изливање, као и



структуре организације за реаговање на изливање, и о томе обавестити Савску комисију.

#### ПРИМЕНА ОДРЕДАБА О СПРЕЧАВАЊУ, КОНТРОЛИ И СМАЊЕЊУ ЗАГАЂЕЊА ВОДА ОД БРОДАРСТВА

##### Члан 7.

1. Стране ће одредити надлежне органе и пренети им одговарајућа овлашћења и обавезе у погледу испуњења захтева за спречавање загађења вода које је проузроковано пловидбом бродова.
2. Надлежни органи ће контролисати поштовање одредаба овог протокола на пловном путу из члана 2. овог протокола који је у њиховој надлежности.
3. Надлежни органи ће посебно:
  - (1) обезбедити расположивост најбољих доступних техника за спречавање загађења и најбољих доступних технологија за контролу загађења вода проузрокованог пловидбом бродова,
  - (2) успоставити, рационално разместити и одржавати мреже пријемних објеката,
  - (3) формирати посебне лучке службе за управљање пријемом отпада са пловила, уз обавезу задржавања и смештања отпада који настаје на пловним објектима,
  - (4) обезбедити хитно обавештавање о загађењу, посебно прекограничном, помоћу ефикасних комуникацијских мрежа, и предузима ефективне мере реаговања на ванредне ситуације, и
  - (5) обавестити остале Стране о пловилима и капетанима пловила који озбиљно или често крше прописе.

#### ПРАЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДА И СПРОВОЂЕЊЕ

##### Члан 8.

1. Редовно прађење квалитета вода вршиће национални органи за прађење стана. Савска комисија ће успоставити и одржавати информациони систем о квалитету вода, као део Информационог система реке Саве.
2. Редовно прађење стања у лучким областима вршиће надлежни органи.
3. Надзор и прађење инцидента вршиће национални органи за вршење надзора.
4. Надлежни органи Страна на подручјима своје надлежности предузимаће све неопходне инспекцијске мере како би се уверили у поштовање свих упутстава и захтева за спречавање загађења проузрокованог пловилима.
5. Надлежни органи ће посебно:
  - (1) вршити инспекцију пловила, односно плутајућих објеката у циљу утврђивања узрока и случајева испуштања или губитка товара, отпада или отпадних вода које су штетне за људско здравље или речни екосистем,
  - (2) предузети административне мере у циљу отклањања непоштовања утврђених правила манипулације теретом, отпадом или отпадним водама које су штетне за људско здравље или речни екосистем,
  - (3) покренути поступак утужења за повреде позитивних прописа и стандарда, у складу са законима који важе на територији на којој је

дошло до повреде, и

- (4) одмах забранити даљу пловидбу или одобрити ограничену пловидбу у циљу минимизирања штетних утицаја на животну средину од пловила која представљају опасност за животну средину у складу са овим протоколом и националном регулативом.

#### ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И КОНТРОЛЕ ЗАГАЂЕЊА ПРОУЗРОКОВАНОГ ПЛОВИЛИМА

##### Члан 9.

1. Стране ће сарађивати на смањењу загађења вода проузрокованим пловидбом бродова у случајевима од међусобног интереса, у циљу спречавања изливања уља или других загађујућих материја.
2. Стране ће преко Савске комисије израдити програм заједничког деловања у циљу спречавања загађења вода проузрокованог пловидбом бродова и успоставити међусобни информациони систем.
3. Када надлежни орган постане свестан опасности прекограничног загађења вода на сливу реке Саве, одмах ће обавестити све надлежне органе низводних Страна о месту, количини и материјама загађења, користећи сва комуникацијска средства укључујући и бродску радио мрежу за рано упозоравање о загађењу у току.
4. У случају акцидента везаних за пловидбу који проузрокују испуштање, изливање или депоновање материја из пловила или плутајућих објеката са прекограничним утицајем или могућношћу прекограничног утицаја, мешовито тело ће на лицу места утврдити узроке и околности акцидента везаног за пловидбу, утицај на животну средину и могуће загађујуће ефекте на делове пловног пута. Мешовито тело ће бити састављено од једног члана Стране на чијој територији је наступио акцидент везан за пловидбу и члана или чланова Стране или Страна чије су територије погођене утицајем.

#### ДЕО III

#### ИНСТИТУЦИОНАЛНИ АРАНЖМАНИ

##### ИМЕНОВАНИ ОРГАНИ И КОНТАКТ ОСОБЕ

##### Члан 10.

1. Свака Страна ће именовати надлежни орган/органи који ће бити одговоран за имплементацију Протокола и именовати контакт особу за званичну комуникацију коју ће обављати у њено име у погледу имплементације протокола.
2. Свака Страна ће, најкасније на дан ступања овог протокола на снагу овог протокола, обавестити Савску комисију о надлежном органу/органима и називу и адреси његове контакт особе. Свака Страна ће без одлагања обавестити Савску комисију о евентуалним променама које се односе на надлежни орган/органи и назив и адресу контакт особе.
3. Савска комисија ће без одлагања информисати Стране о обавештењима која прими у складу са ставом 2. овог члана.

##### САСТАНАК СТРАНА

##### Члан 11.

1. Састанак Страна према члану 14. FASRB, такође, служи као Састанак Страна овог протокола.

МЕЂУНАРОДНА КОМИСИЈА ЗА СЛИВ РЕКЕ САВЕ

**Члан 12.**

1. Савска комисија формирана на основу члана 15. FASRB, своје функције утврђене FASRB, врши *mutatis mutandis* и у односу на примену овог протокола.

СЕКРЕТАРИЈАТ

**Члан 13.**

1. Секретаријат предвиђен чланом 18. FASRB своје функције утврђене FASRB врши *mutatis mutandis* и у односу на примену овог протокола.

ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ОВОГ ПРОТОКОЛА

**Члан 14.**

1. Методологија за стално праћење спровођења FASRB, према члану 21. FASRB, примењује се и на праћење спровођења овог протокола.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИМЕНУ

**Члан 15.**

1. Стране ће сарађивати на изради препорука за примену овог протокола. Препоруке усваја Састанак Страна.

**ДЕО IV**

**ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**

РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

**Члан 16.**

1. Евентуални спор који настане између две или више Страна у вези са тумачењем или спровођењем (одредаба) овог протокола разрешиће се у складу са поступком предвиђеним FASRB -ом.

ОДНОС ПРОТОКОЛА И FASRB

**Члан 17.**

1. Одредбе FASRB-а које се односе на његове протоколе примењују се и на овај протокол, осим ако овим протоколом није предвиђено другачије.

ДРУГИ СПОРАЗУМИ

**Члан 18.**

1. Ништа садржано у овом протоколу не утиче на права и обавезе неке од Страна, на основу било ког споразума који је на снази на дан ступања овог протокола на снагу.
2. У циљу примене овог протокола, Стране могу закључити билатералне или мултилатералне споразуме или аранжмане, који нису у супротности са овим протоколом.

РЕЗЕРВЕ

**Члан 19.**

1. На овај протокол се не могу стављати никакве резерве.

## ТРАЈАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

**Члан 20.**

1. Овај протокол се закључује на неодређено време.
2. Овај протокол подлеже ратификацији, прихватању или одобрењу.
3. Инструменти о ратификацији, прихватању или одобрењу се депонују у крајем могућем року код Депозитара из члана 22. овог протокола. Депозитар извештава Стране о датуму депоновања сваког инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу.
4. Овај протокол ступа на снагу тридесетог дана од датума депоновања четвртог инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу. Депозитар обавештава Стране о датуму ступања Протокола на снагу.

## ИЗМЕНЕ, ИСТУПАЊЕ И ПРЕСТАНАК

**Члан 21.**

1. Одредбе FASRB -а које се односе на измене и иступање примењују се и на овај протокол.
2. Овај протокол може се раскинути заједничким споразумом свих Страна.
3. Протокол престаје да важи у случају раскида FASRB -а.

## МЕЂУНАРОДНЕ ГРАНИЦЕ

**Члан 22.**

Одредбама овог протокола и његовом применом не доводи се у питање утврђивање и обележавање граница између Страна.

## ДЕПОЗИТАР

**Члан 23.**

1. Један оригинали примерак овог протокола депонује Влада Републике Словеније која је Депозитар овог протокола.
2. Након ступања овог протокола на снагу, Депозитар обезбеђује његову регистрацију у складу са чланом 102. Повеље Уједињених нација.

Сачињено у Београду, дана 1. јуна 2009. године у четири оригинална примерка на енглеском језику, од којих по један задржава свака Страна и један задржава Депозитар.

ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ

ЗА РЕПУБЛИКУ ХРВАТСКУ

ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

ЗА РЕПУБЛИКУ СЛОВЕНИЈУ

## АНЕКС

**Граничне и контролне вредности за постројења за прераду  
отпадних вода на путничком броду**

Постројење за прераду отпадних вода на путничком броду мора да испуни минимум следећих захтева:

1. Током типске оцене на основу EN 12566-3:2006, следеће граничне вредности се морају испунити:

Параметри	Концентрација кисеоника	Узорковање
Биолошка потрошња кисеоника (ВКР <sub>5</sub> ) према ISO N5815-1 из 2003. године	20mg/l	Просечан узорак на основу 24 часовних узорака
	25 mg/l	
Хемијска потрошња кисеоника (НПК) према ISO N6060 из 1986. године	100mg/l	Просечан узорак на основу 24 часовних узорака  Репрезентативни узорак
	125 mg/l	

2. Током рада, следеће контролне вредности се морају испунити:

Параметри	Концентрација кисеоника	Узорковање
Биолошка потрошња кисеоника (ВКР <sub>5</sub> ) према ISO N5815-1 из 2003. године	25 mg/l	Репрезентативни узорак
Хемијска потрошња кисеоника (НПК) према ISO N6060 из 1986. године	125 mg/l	Репрезентативни узорак  Случајан узорак

Неопходно је пратити вредности у процедури израде репрезентативног узорка

3. Репрезентативни узорак је једна мешавина сачињена од не више од пет случајних узорака у оквиру исте запремине, изведен у временском размаку не већем од једног сата и у интервалу између самих узорака не већим од два минута.
4. Надлежни органи могу користити еквивалентне процедуре.
5. Механички и хемијски процеси који се користе у поступку хлоризације и халогенизације нису дозвољени
6. Неопходно је предузети адекватне мере за скалдиштење и правилно одлагање муља из постројења за прераду отпадних вода са путничког брода.

**Члан 3.**

О спровођењу Протокола о спречавању загађења вода проузрокованог пловидбом уз Оквирни споразум о сливу реке Саве, из члана 1. овог закона стараће се министарства надлежна за послове заштите животне средине, водопривреде и саобраћаја.

**Члан 4.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

## ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

### I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог Закона је члан 97. тачка 1. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује њен међународни положај и односе са другим државама и међународним организацијама.

### II. РАЗЛОЗИ ЗА ПОТВРЂИВАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ УГОВОРА

Оквирни споразум о сливу реке Саве (Framework Agreement on the Sava River Basin), потписан од стране савских држава 3. децембра 2002. године, обезбеђује принципе и механизме за регионалну сарадњу у сливу реке Саве. Оквирни споразум о сливу реке Саве – у даљем тексту: ФАСРБ) је ступио на снагу 29. децембра 2004. године и наша земља је 2004. године постала држава Страна Оквирног споразума за слив реке Саве и Протокола о режиму пловидбе доношењем Закона о потврђивању Оквирног споразума за слив реке Саве и Протокола о режиму пловидбе („Службени лист СЦГ - Међународни уговори”, број 12/04). Централно место у функционисању ФАСРБ заузима рад новог међународног тела, Међународне комисије за слив реке Саве, задуженог за његову имплементацију.

ФАСРБ као први међународни споразум у сливу реке Саве представља израз сагласности држава чланица Споразума (Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Република Словенија и Република Србија) о сарадњи држава на успостављању међународног режима пловидбе, одрживог управљања водама, заштите од штетног утицаја вода, водног режима и водених екосистема.

На првом састанку Страна ФАСРБ, одржаном 1. јуна 2007. године, усвојена је Декларација којом је посебно указано на потребу сарадње држава ради спречавања и контроле загађивања вода, као и последица могућих прекограничних утицаја и промена које проузрокује или може проузроковати загађивање у сливу реке Саве. У том циљу подвучен је значај израде протокола и интензивирања активности на њиховој припреми. Полазећи од основних принципа и захтева који произилазе из међународно-правних инструмената и прописа Европске уније у овој области доношење протокола има за циљ усаглашавање режима управљања водама у сливу реке Саве, узимајући у обзир специфичности и посебности на регионалном, односно националном нивоу.

У складу са чланом 30. ФАСРБ пратећи протоколи којима ће се уредити посебна питања која се односе на слив реке Саве, и то: прекограничне утицаје у сливу реке Саве; ванредне ситуације, заштиту од поплава; спречавање загађења вода проузрокованог пловидбом.

#### Циљ протокола

*Протокол о спречавању загађења вода проузрокованог пловидбом* је потписан 2009. године. До сада су га ратификовале Босна и Херцеговина (2009) и Хрватска (2010), док је у току процес ратификације у Србији и Словенији. Овај протокол има за циљ превенцију, контролу и смањење загађења са пловила, утврђивање техничких захтева за опремање лука, развијање најбоље доступних техника, обавештавање, мере одговора у случају загађења и мониторинг квалитета вода.

Имајући у виду пројектовано повећање транспорта, предвиђено у оквиру Студије изводљивости за обнову и развој транспорта и пловидбе на реци Сави

која је усвојена од стране Савске комисије, јасно је да ће оно последично довести и до повећања загађења воде проузрокованог пловидбом. Циљ овог протокола, имајући у виду садашњи релативно низак обим транспорта на Сави, јесте да иде у сусрет овом проблему и да могући велики проблем превентивно решава и понуди реалне циљеве у ту сврху.

Предмет протокола је детаљније уређивање питања, на основним принципима FASRB, која се односе пре свега на утврђивање заједничких циљева, критеријума и мера заштите у сливу реке Саве (превенција, обавештавање, мере одговора, остваривање сарадње, размена информација и др).

Посебно важно питање је однос међународно-правних инструмената који имају утицаја на ову област, с једне стране и савремених тенденција у овој области, с друге стране. Међу њима најзначајније место имају следећи међународни документи на које се, у уређивању питања на регионалном нивоу, наслања овај протокол, и то:

- Препоруке о техничким захтевима, примењиве на пловила за унутрашњу пловидбу, односно усаглашене на европском нивоу, CEVNI,
- Препоруке Дунавске комисије за организовано прикупљање отпада са бродова и
- Европски споразум о међународном транспорту опасног терета на унутрашњим пловним путевима (ADN) који представља водећи међународни пропис са значајном улогом у контроли загађивања вода услед транспорта опасног терета на унутрашњим пловним путевима

Ови инструменти предвиђају како међународну, тако и сарадњу на регионалном, односно билатералном нивоу која се односи на систем обавештавања других страна о активностима које се предузимају, односно намеравају предузимати у оквиру њихове јурисдикције или контроле.

Ипак, посебну везу са основним схватањима ових докумената имају поједини споразуми посебно закључени да би регулисали део питања. Зато се са становишта међународног права посебно чине интересантним споразуми из ове области који су закључени између појединих држава у региону. Посебна категорија су билатерални споразуми који су општијег карактера и који садрже одредбе које се односе на област сарадње међу државама у сливу реке Саве. То су пре свега уговори, односно споразуми између Републике Хрватске и Босне и Херцеговине у области водопривредних односа, заштите од природних и цивилизацијских катастрофа, пловидбе унутрашњим пловним путевима.

### **Значај протокола на регионалном и националном нивоу**

*Значај протокола уз FASRB се може сагледати кроз заштиту квалитета вода на регионалном и националном плану. У светлу модерних светских стремљења заштита квалитета вода захтева да највећа инвестициона улагања у непосредној будућности буду везана за прикупљање, диспозицију и пречишћавање отпадних вода са територије држава чланица FASRB, односно протокола.*

Овај протокол који је у тесној вези са поменутиим европским уговорима, а посебно циљ и предмет њиховог регулисања упућују државе, међу којима и чланице FASRB да уреде питање загађења вода проузрокованог пловидбом. Хармонизована регулатива је основ за јединствено и правовремено деловање на регионалном нивоу у сливу реке Саве



Обавезе из протокола утицаће на обавезе страна да предузимају мере на националном плану које се односе на развој законске регулативе, успостављање административних, финансијских и техничких мера за спречавање загађења, као и довођење на ниво оперативне спремности за адекватне одговоре на удес, укључујући спречавање загађења вода проузрокованог пловидбом. Ово се пре свега односи на обавезе надлежних органа и носиоца активности, у циљу успостављања превентивних мера, мера приправности и одговора у случају удеса проузрокованог пловидбом.

Протокол се односи на новоизграђена пловила и пловила чија ће реконструкција и модернизација започети после ступања на снагу овог протокола, као и на сва друга пловила, у погледу обавезе опремљености за прикупљање и складиштење отпада са циљем испоручивања пријемним станицама за отпад, као и са опремом за привремену санацију на лицу места. Протоколом је предвиђено да ће новоизграђена пловила и пловила на којима ће бити започет процес реконструкције и модернизације након ступања овог протокола на снагу, бити опремљена капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог пријемним објектима. Сва остала пловила биће уредно опремљена капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог пријемним објектима током периода од осам година након ступања овог протокола на снагу. Такође, предвиђено је да ће отпад који настаје на пловном објекту бити сакупљен и предат у складу са националним законодавством пријемним објектима у лукама или на другим местима предвиђеним за пријем отпада који настаје на пловном објекту. У Републици Србији забрањено је уношење опасног отпада. Стога, држава која има забрану уношења опасног отпада поступа у складу са националним законодавством, односно не прихвата отпад од пловила који је опасан отпад. Државе ће прихватати отпад који настаје на пловном објекту уколико има постројења за њихову прераду, у складу са националним прописима.

У односу на део овог протокола којим се прописује обавеза држава уговорница да луке које се налазе на територији држава уговорница буду опремљене одговарајућом опремом за пријем потпалубне воде и кућне отпадне воде у складу са европским стандардом EN 1305 и EN 1306, као и судовима за пријем отпадног уља, отпадне масти и комуналног отпада, потребно је истаћи да је након завршетка преговора о тексту Протокола који су одржани априла 2009. године, Народна скупштина Републике Србије 2010. године усвојила Закон о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС“, бр. 73/10 и 121/12 и 18/15 – у даљем тексту: Закон). Одредбама чл. 67. и 215. ст. 5. и 6. Закона у домаће законодавство транспоноване су одредбе овог протокола у делу који се односи на опрему лука за спречавање загађења вода. Надаље, чланом 208. став 1. тачка 2) Закона прописано је да у оквиру своје делатности Агенција за управљање лукама обавља послове прихвата отпада, смећа, санитарних отпадних и каљужних вода са пловила. Надаље, у складу са одредбама Уредбе ЕУ о условима за улазак на тржиште лучких услуга и финансијској транспарентности лука, у предстојећем периоду извршиће се одговарајуће усаглашавање одредаба Закона са одредбама наведене уредбе у смислу либерализације пружања ове врсте лучке услуге. Последишно, Агенција за управљање лукама ће моћи путем издавања одобрења или концесије да изабере лучког оператера који ће пружати лучку услугу пријема отпадних вода, уља, масти и комуналног отпада са бродова. Имајући у виду да је Агенција за управљање лукама до данас обавила разговоре са неколико европских лучких оператера заинтересованих за улазак на тржиште лучких услуга Републике Србије за пружање ове врсте лучких услуга, очекује се да ће Република Србија испунити своје обавезе прописане овим протоколом у року утврђеним у члану 5.

став 1. Протокола

Протокол уређује пре свега:

- *Предузимање мера неопходних за ефикасно спречавање, контролу и смањење загађења од пловила у пловидби, као и утврђивање и спровођење неопходних мера за адекватан одговор на загађење, при чему ће се нарочито примењивати принцип „загађивач плаћа“*
- *Мере заштите од загађивања* кроз утврђивање регулаторних инструмената (обавезе субјеката и забране), *као и захтева за опремљеност лучких и других пријемних станица*
- *Мере за одговор на испуштање у случају удеса* уз примену најбоље доступне технике
- *Обавезе надлежних институција* да предузимају мере превенције, контроле и заштите
- *Праћење квалитета вода* који захтева мрежу националних институција за праћење квалитета вода и инспекцијски надзор
- *Прекогранична сарадња* која обухвата акције спречавања загађења са бродова развојем Заједничког акционог програма
- *Обавештавање надлежних органа* низводних држава о локацији, количинама и загађујућим супстанцама претпоставља коришћење свих видова комуникације, укључујући бродску радио мрежу за рану најаву загађивања
- *Ефикасно реаговање у случају удеса*, који значи пре свега испуштање, просипање и бацање супстанци са бродова, које има или може да има прекограничне утицаје
- *Сарадњу* по питању развоја, истраживања и размене знања и информација и технологија у области управљања ризиком, као и развоја и примене нових технологија.

*Основне обавезе из протокола* односе се пре свега на:

- *Обавезе пловила да предузимају мере заштите од загађивања:*
  - ✓ забрану испуштања, просипања или бацања са пловила и пловних постројења у пловни пут, материја или деривата угља, који могу постати препрека или опасност за пловидбу, или могу изазвати загађивање вода;
  - ✓ забрану испуштања зауљених и замашћених материја;
  - ✓ забрану избацивања или испуштања делова товара или отпада од товара из товарног простора у пловни пут;
  - ✓ забрану спаљивања комуналног отпада, муља, талога и опасног отпада на пловилу;
  - ✓ забрану испуштања санитарних отпадних вода;
  - ✓ забрану превоза пловилима радиоактивног материјала и радиоактивног отпада;
  - ✓ опремљеност лучких и других пријемних станица (прирубница на цевоводу за пријем отпадних угља, калужних вода и санитарних вода у складу са Европским стандардом EN 1305, као и са простором за прикупљање отпадне масти и комуналног отпада).
- *Обавезе надлежних институција* које ће посебно:

✓ обезбедити најбоље доступне технике за спречавање загађења вода и све врсте техничких и хемијских средстава за контролу загађења вода прузрокованог пловидбом;

✓ успоставити, рационално разместити и одржавати мрежу пријемних станица;

✓ установити посебне службе (оператере) за управљање пријемним станицама, за рад на пријему са пловила, са обавезом смештаја и даљег одлагања (у систему управљања отпадом подручја) или рециклажи или неутрализацији отпада који настаје на пловилу;

✓ осигурати тренутно обавештавање о загађивању, нарочито прекограничном, преко ефикасне мреже за размену података, као и за предузимање ефикасних мера за одговор на испуштање;

✓ водити „црну књигу” у коју ће уписивати пловила и заповеднике са тежим повредама прописа или са више повреда прописа и "белу књигу" за пловила и заповеднике без повреда;

✓ вршити инспекцију пловила и пловних постројења ради утврђивања узрока и околности код испуштања или губитка товара, или отпада, које има штетно дејство на животну средину реке;

✓ покретати поступке за гоњење у случају повреде постојећих прописа и стандарда, у складу са законима који важе на територији на којој је повреда настала;

✓ на лицу мета забрањивати даљу пловидбу пловилу које представља опасност по животну средину, у складу са овим протоколом и националним прописима;

✓ предузимање мера одговора на испуштање (најбоље доступне технике за хитно уклањање испуштеног уља, односно скуп најбоље доступних техника, за израду шема специјалних а уговорених техничких постројења, потребних за одговор на испуштање);

✓ установити институционалног оквира, односно образовати заједничко тело за утврђивање узрока и чињеница које се односе на удес, његов утицај на животну средину и могуће загађивање на делу водног пута.

Потребно је увођење целовитог система заштите од загађивања са бродова. То се односи и на обавезе активности и органе власти, успостављање мера спречавања, контроле и заштите, јачање могућности и капацитета за управљање и предузимање одговора у случају ванредних ситуација, успостављање међународне сарадње у циљу смањивања могућности прекограничног утицаја од удеса.

Протокол треба да омогући *размену информација* у најширем смислу. Овим путем биће доступне разне врсте података и информација кроз:

- систем обавештавања о активностима које имају или могу имати значајне прекограничне утицаје, односно о загађењу проузрокованом пловидбом
- међусобну сарадњу у случају загађења проузрокованог пловидбом
- сарадњу на спровођењу истраживања и развој метода и технологија за спречавање, спремност и одговор на загађење прузроковано пловидбом
- размену информација на регионалном или билатералном плану
- размену технологија.

Размена свих врста информација могућа је преко надлежних органа и контактне тачке које одређују стране уговорнице.

**Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС“, бр. 73/10 , 121/12 и 18/15)** уређено је и питање спречавања загађења са пловила (чл. 63-68). Ови законом је *зобрањено*:

1. из пловила испуштање, изливање или избацивање у унутрашње воде штетних предмета или материја, укључујући и уље, деривате уља, који могу проузроковати загађење унутрашњих вода или створити препреку или опасност за пловидбу (не односи се на воду за прање од остатака терета и материје чије је испуштање у унутрашње воде изричито дозвољено законом).
2. испуштање, изливање или избацивање делова терета или отпада од терета из пловила у унутрашње воде.
3. спаљивање смећа, муља, талога и посебног отпада на пловилу.
4. испуштање отпадне воде са:
  - а. пловила намењених за превоз путника са више од 50 кабина;
  - б. путничких пловила, намењених за превоз више од 50 путника.
5. премазивање пловила уљем или чишћење спољњег дела пловила с производима чије је отицање у воду забрањено.
6. употреба система против обрастања пловила који садрже елементе живе, арсена, органске елементе који се користе као биоциди, као и хексахлорициклохексан.

Начин поступања у случају загађивања са пловила прописује министар надлежан за послове саобраћаја уз сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине и министра надлежног за послове водопривреде (члан 63).

Законом су прописане обавезе заповедника пловила, чланова посаде и других лица на пловилу, односно да са дужном пажњом предузимају мере ради избегавања загађења унутрашњих вода, зависно од конкретних околности, да количину отпада који настаје на пловилу сведу на најмању могућу меру и да у највећој мери избегну евентуално мешање разних врста отпада (члан 64).

Прописане су и мере у случају испуштања, изливања или избацивања штетних предмета или материја, односно опасности од испуштања, изливања или избацивања штетних предмета или материја које заповедник пловила без одлагања предузима - обавештавање надлежне лучке капетаније, као и пловила која се налазе у близини изливања и што је могуће тачније давање података о месту, количини и врсти штетних предмета или материја које су испуштене (члан 65).

Законом је прописано да се испуштање воде из сепарационог постројења за каљужну воду, одобреног од стране министра надлежног за послове водопривреде, у унутрашње воде изузима од забране из члана 63. став 1. овог закона, ако је максимални садржај резидуа уља након сепарације, без претходног разблаживања, мањи од 5 мг/л. Заповедник пловила води и редовно ажурира књиге уља, санитарне отпадне и каљужне воде и дневник бродског смећа и исте на захтев државних органа даје на увид (члан 66).

Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама су прописани су захтеви које мора да испуњава лука отворена за међународни саобраћај (опремљена на начин да се уље, деривати уља, као и друге опасне материје које се излију на оперативну обалу, не излију у воду; снабдевена плутајућим бранама, као и другом опремом за ограничавање и спречавање ширења уља, уљних деривата и других опасних материја у лучким акваторијама.) као и примена најбоље доступних мера у случају изливања опасних материја (члан 67).

Заповедник пловила дужан је према истом Закону да штетне предмете и материје преда пријемним станицама. Смеће са пловила се прикупља и, када је то могуће након разврставања материјала који се могу рециклирати, предаје пријемним станицама, односно постројењима за третман неопасног отпада. Штетне предмете и материје који настају на пловилима прикупљају се са пловила, складиште се и предају на третман постројењу за третман отпада под условима прописаним законом којим се уређује управљање отпадом. Третман штетних предмета и материја из става 1. овог члана не обухвата опасан отпад са страних пловила, осим ако посебним законом није другачије прописано (члан 68).

Нови законодавни оквир у области управљања отпадом у Републици Србији успостављен је **доношењем Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10)** и подзаконских аката којима се уређује управљање токовима отпада. Неопасан отпад се може увозити ради третмана под условом да постоји постројење за третман тог отпада. Забрањен је увоз отпада ради одлагања и искоришћења у енергетске сврхе у складу са овим законом. Увоз, односно уношење опасног отпада забрањен је у Републици Србији. Изузетно, поједине врсте опасног отпада које су потребне као секундарне сировине прерађивачкој индустрији у Републици Србији, у складу са националним циљевима прераде тих отпада, могу се увозити на основу дозволе коју издаје министарство, односно под условом да постоји постројење за прераду тог отпада за чији рад је издата дозвола, у складу са законом (чл. 71).

Законодавни оквир је успостављен прописима у области пловидбе и заштите од загађивања, па ће се спровођење протокола након потврђивања вршити у оквиру постојећих законодавних решења и даљег усклађивања са прописима ЕУ, односно међународним споразумима о организованом уклањању отпада са бродова на европском Коридору Рајна Дунав, на који се река Сава директно прикључује

*Спровођење протокола* може да има, непосредно или дугорочно, утицај на унутрашњи водни саобраћај. Економске импликације упућују на интензивнију могућност учешћа у регионалној сарадњи и пројектима који се спроводе на плану спречавања, контроле и смањења загађења са бродова, у области праћења квалитета вода и процене, изградње система одговора у случају удеса.

### **III. СТВАРАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА ИЗВРШАВАЊЕМ МЕЂУНАРОДНОГ УГОВОРА**

Извршавањем Протокола о спречавању загађења вода проузрокованог пловидбом уз Оквирни споразум о сливу реке Саве створиће се финансијске обавезе за Републику Србију због тога што ће бити у обавези да успостави мрежу пријемних објеката на пловном путу реке Саве кроз њену територију у циљу спречавања, контроле и смањења загађења од пловила у пловидби. Финансијска средства потребна за реализацију овог протокола планирају се у буџету Републике Србије.

#### **IV. ПРОЦЕНА ПОТРЕБНИХ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ УГОВОРА**

Имплементација Протокола о спречавању загађења вода проузрокованог пловидбом уз Оквирни споразум о сливу реке Саве започеће након званичног ступања на снагу тј. 30 дана након депоновања четвртог инструмента потврђивања, прихватања или одобравања Протокола.

Финансијска средства потребна за реализацију овог Протокола се планирају из средстава буџета Републике Србије тек након званичног ступања на снагу Протокола.

Финансијска средства за 2015. годину нису потребна из буџета Републике Србије.

Финансијска средства потребна за спровођење овог Протокола у наредним годинама планираће се у оквиру лимита надлежног министарства.